

Notitie Aan te wenden vermogen

1. Doel

Het College en Provinciale Staten zijn van mening dat een deel van het eigen vermogen kan en moet worden ingezet ten behoeve van (investerings in) de Utrechtse samenleving. Deze notitie beoogt antwoord te geven op de vraag welk bedrag van het eigen vermogen redelijkerwijs kan worden aangewend.

Let wel:

- a. Deze notitie leidt **niet** tot een conclusie welke ruimte er is voor nieuw beleid en nieuwe investeringen. Deze ruimte wordt voor een belangrijk deel ook bepaald door de samenstelling en de uitkomsten van de meerjarenbegroting inzake de reguliere exploitatie.
- b. Deze notitie gaat evenmin in op de vraag op welke wijze het eigen vermogen zal of kan worden ingezet. Zoals bekend, zal de kapitaaldienst worden heringevoerd. Indien en voorzover investeringen op de balans kunnen worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven, zal het *verloop* van het vermogensbeslag heel anders zijn dan ingeval uitgaven ineens worden gedekt. Op de *omvang* van het vermogensbeslag op de lange termijn heeft dit uiteraard geen invloed.

*Deze notitie moet zó worden gelezen dat het aangewende eigen vermogen ná aanwending **niet** meer ter beschikking van de organisatie staat, noch nominaal noch rente daarvan.*

2. Omvang van het eigen vermogen

Het eigen vermogen van de provincie bedraagt (*volgens de voorlopige cijfers*) ultimo 2005 circa € 580 miljoen.

Dit bedrag is als volgt samengesteld:

- Algemene reserve en dienstreserves   € 82 miljoen
- Bestemmingsreserves   € 498 miljoen

2.1. Algemene reserve

De algemene reserve zal naar € 60 miljoen tenderen, omdat het bestaande surplus ten opzichte van dat bedrag is aangewend in de begroting 2006, dan wel zal worden betrokken in de voorjaarsnota 2006.

Het bedrag van € 60 miljoen hebben PS bij de begroting 2005 bepaald en geormerkt als benodigde voorlopige buffer voor risico's en onvoorziene tegenvallers. In de afgelopen periode is binnen de organisatie hard gewerkt aan het nog scherper in beeld krijgen van de risico's die de provincie loopt. Op basis van de huidige inzichten lijkt een buffer van circa € 25 miljoen voldoende om alle bekende risico's in beginsel financieel te kunnen afdekken. Hierbij is al rekening gehouden met de extra en nieuwe beleidsinitiatieven en investeringen die de provincie in komende jaren gaat ontplooiën.

Bovenstaande impliceert dat van de algemene reserve een bedrag van € 35 miljoen kan worden ingezet voor bovenbedoelde investeringen..

2.2. Bestemmingsreserves

Ultimo 2005 bedroegen de bestemmingsreserves in totaal € 498 miljoen.

Bestemmingsreserves zijn middelen waaraan PS een bestemming hebben gegeven, hetzij direct (reserves voor het doen van bepaalde uitgaven), hetzij indirect (reserves waarvan de rentebaten als dekkingsmiddel worden gebruikt). Uiteraard kunnen PS deze bestemming in beginsel ook weer terugdraaien. Voor zover aan de betreffende middelen dan geen andere bestemming zou worden gegeven, vallen ze vrij ten gunste van de algemene reserve.

De belangrijkste bestemmingsreserve is de reserve dekking provinciaal structuurfonds ad € 310 miljoen.

Deze reserve is niet gevormd voor het doen van bepaalde uitgaven, maar de rente-opbrengsten van deze reserve worden als dekkingsmiddel in de (meerjaren)begroting ingezet. Deze rentebaten verhogen dus de structureel beschikbare middelen in de begroting.

De overige bestemmingsreserves ad € 188 miljoen zijn allemaal ingesteld voor specifieke doeleinden, zoals het Stimuleringsfonds, reserve grote wegenwerken, de reserve rente afschrijvingen (t.b.v. huisvesting), etc. Alle middelen van deze reserves zijn dus beklemd, i.c. benut.

2.3. Conclusie ten aanzien van de beschikbaarheid van reserves voor grote projecten.

Op basis van vorenstaande analyse is formeel alleen het surplus in de algemene reserve van € 35 miljoen beschikbaar voor de dekking van grote, strategische projecten, zoals in deze notitie bedoeld.

Ten aanzien van de bestemmingsreserves ligt het niet voor de hand dat PS de bestemmingen zullen wijzigen, omdat bestaand beleid niet zomaar kan worden afgebroken. Een nuance hierop is te maken voor de reserve dekking provinciaal structuurfonds ad € 310 miljoen, omdat deze reserve een inkomensfunctie heeft en dus niet is gericht op specifieke beleidsdoelstellingen. In beginsel zou dit bedrag vrij kunnen worden gemaakt voor grote investeringen. Uiteraard vervallen dan wel de rentebaten van dit bedrag!

3. Overwegingen m.b.t. aan te wenden bedrag

Indien de provincie de in paragraaf 2.3. genoemde bedragen ineens of geleidelijk zou aanwenden, zou dat de continuïteit van de provincie niet in gevaar brengen, want:

- a. Bestaande risico's zijn voldoende afgedekt via het restantbedrag van de algemene reserve (€ 25 miljoen);
- b. De meerjarenbegroting is sluitend; vanaf 2009/ 2010 is er zelfs nog een vrije ruimte;
- c. Weliswaar worden de rentebaten van de Reserve dekking provinciaal structuurfonds tot en met 2010 aangewend ter dekking van Agenda 2010; deze dekking kan echter ook nog wel in de beschikbare ruimte in de meerjarenbegroting worden gevonden;
- d. Zelfs als alle rentebaten van het eigen vermogen zouden wegvallen, zou de meerjarenbegroting nog sluitend zijn.

Toch is het zeker niet verstandig nu te besluiten genoemde bedragen volledig aan te wenden en wel om de volgende redenen:

I. Er is een landelijke discussie gaande om de provincie meer te betrekken bij de uitvoering van grote projecten, i.c. de realisatie van vooral ruimtelijke opgaven. Dit zou betekenen dat het zwaartepunt bij die projecten verhuist van het Rijk naar de provincies. Het kan niet uitblijven dat in dergelijke situaties ook meer provinciegeld moet worden uitgegeven. Deze ontwikkeling wordt in IPO-verband juist geëntameerd, mede in verband met de in het algemeen zeer gunstige vermogenspositie van provincies. Deze ontwikkeling wordt zelfs als een soort legitimatie gezien waarom provincies zulke grote vermogens hebben en moeten houden.

II. De provincie Utrecht wil uiteraard ook in de verre toekomst een presterende provincie blijven. Wij achten het verantwoord thans te besluiten tot een extra investeringsimpuls van € 150 miljoen, globaal te spreiden over de komende 10 jaren. Met deze voorgenomen € 150 miljoen kan de provincie in de komende jaren echt iets betekenen. Het zou de strategische positie van de provincie echter schaden, indien zij bijvoorbeeld na 10-15 jaar niet opnieuw zo'n ingrijpende en spraakmakende actie zou kunnen ondernemen. Na de komende impuls zullen immers ook verwachtingen worden gewekt. Bovendien zullen er na 10-15 jaren (nog) genoeg (andere) problemen zijn die een nieuwe impuls van

de provincie rechtvaardigen.

III. Rekening houdend met de termijn en de inflatie zal een inhoudelijk gelijkwaardige investeringsimpuls na 10-15 jaar meer geld kosten dan de huidige € 150 miljoen.

IV. Maatschappelijke ontwikkelingen gaan erg hard. Technologische vernieuwingen volgen elkaar in hoog tempo op. Etc. Indien de provincie Utrecht in dit spanningsveld een bepalende speler wil worden en blijven, zal de provinciale organisatie zich frequent aan moeten passen. Daarvoor zullen meermalen diepte-investeringen moeten worden gedaan die lang niet altijd uit de reguliere exploitatie zullen kunnen worden betaald. Het is dus van groot strategisch belang dat de provincie hiervoor voldoende middelen achter de hand houdt, bijvoorbeeld in orde van grootte van € 10 tot € 20 miljoen.

4. Conclusie

Alles overwegende is het aanvaardbaar om:

- a. het surplus in de algemene reserve ad € 35 miljoen aan te wenden ten behoeve van de voorgenomen investeringsimpuls;
- b. dit bedrag met € 115 miljoen aan te vullen (derhalve tot in totaal € 150 miljoen) ten laste van de reserve dekking provinciaal structuurfonds.